

UTVIKLINGEN PÅ ARBEIDSMARKEDET

Navs arbeidsmarkedsprognose

Av Kristian Myklathun, Othilde Skjøstad og Johannes Sørbo¹

Sammendrag

Antallet arbeidssøkere registrert hos Nav har fortsatt å øke gjennom 2024. I gjennomsnitt har det blitt om lag 900 flere arbeidssøkere per måned siden november 2022. Etter at vi publiserte vår forrige prognose i starten av juni, har imidlertid økningen gått noe saktere. De siste fem månedene har antallet arbeidssøkere økt med 500 per måned, mens antallet helt ledige har økt med 300 i snitt hver måned. Det er en noe mindre økning enn anslått i prognosen fra juni.

Halvparten av økningen i bruttoledigheten de siste tolv månedene kommer av flere ukrainske ledige. Én av ti arbeidssøkere er nå fra Ukraina. I tillegg ser vi en økning i ledigheten for konjunktursensitive yrkesgrupper. Om lag en tredjedel av økningen i antallet helt ledige og arbeidssøkere i tiltak blant ikke-ukrainere, kommer innen bygge- og anleggsyrker eller innen ingeniør- og ikt-fag.

Selv om de siste årene har vært preget av høy inflasjon og økt rente, har etterspørselen etter arbeidskraft holdt seg høy. Både Navs statistikk over antallet nye ledige stillinger på arbeidsplassen.no og SSB sin statistikk over ledige stillinger, viser at etterspørselen fortsatt er betydelig høyere enn før pandemien.

I tiden som kommer antar vi at Norge igjen går inn i en oppgangskonjunktur. Inflasjonen har falt betydelig, og vi legger til grunn at Norges Bank vil begynne å sette ned renten i mars. Sammen med at vi for første gang på flere får reallønnsvekst, vil det bidra til økt privat konsum og at boliginvesteringene igjen tar seg opp. Oljeinvesteringene ventes også å holde seg på et høyt nivå, selv om de anslås å falle noe i 2026.

Samtidig forventer vi at det fortsatt vil være en økning i antallet arbeidssøkere fra Ukraina. I sum anslår vi at ledigheten vil fortsette å øke noe det neste året, men i et saktere tempo enn den har gjort. Vi anslår at det i gjennomsnitt vil være 60 000 helt ledige i 2024, 64 000 i 2025 og 65 000 i 2026. Det innebærer at ledigheten vil gå noe ned gjennom 2026. Dette anslaget tilsvarer at ledigheten blir på 2,0 prosent av arbeidsstyrken i år, 2,1 prosent i 2025 og 2,2 prosent i 2026.

<https://doi.org/10.60847/NAV.5241>

¹ Navs arbeidsmarkedsprognoser er utarbeidet av prognosegruppen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Artikkelen er basert på informasjon tilgjengelig per 22. november. Nasjonalregnskapstallene som ble publisert 21. november er ikke hensyntatt i prognosene.

Arbeidsledigheten kryper oppover

Antallet arbeidssøkere registrert hos Nav har økt i et moderat tempo etter at det nådde en bunn i november 2022. I gjennomsnitt har det blitt om lag 900 flere arbeidssøkere per måned, justert for normale sesongvariasjoner. De siste månedene har imidlertid ledigheten økt noe saktere (figur 1), og siden starten av juni har antallet arbeidssøkere økt med 500 personer i måneden. Antallet helt ledige har økt med 300 personer i snitt per måned siden mai. Det er noe mindre enn vi anslo i vår forrige prognose.

Ved utgangen av oktober var 96 200 personer registrert som arbeidssøkere hos Nav, hvorav 74 100 var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere i et arbeidsmarkedstiltak (bruttoledigheten). Dermed var 3,2 prosent av arbeidsstyrken registrert som arbeidssøkere hos Nav, mens bruttoledigheten utgjorde 2,5 prosent.

Den viktigste driveren bak økt arbeidsledighet det siste året er at flere flyktninger fra Ukraina registrerer seg som arbeidssøkere. I tillegg til dette, har den svake veksten i norsk økonomi resultert i en moderat økning i ledigheten for de fleste yrkesgrupper. Økt rente og

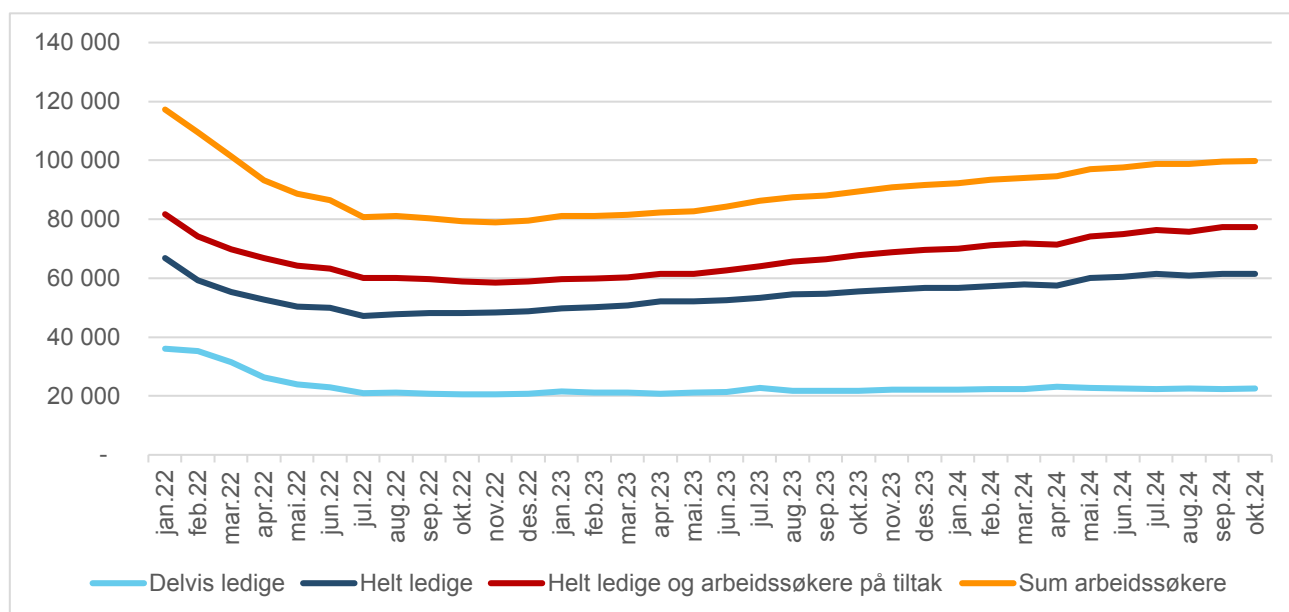
høy inflasjon har blant annet gitt økt ledighet innen yrkesgrupper som bygg og anlegg, serviceyrker og annet arbeid, samt ingeniør- og ikt-fag.

Ukrainske arbeidssøkere bak halvparten av ledighetsveksten

Halvparten av økningen i bruttoledigheten det siste året skyldes flere ledige fra Ukraina. I høst har antallet ukrainere som er registrert som arbeidssøkere hos Nav økt med omtrent 500 personer hver måned (ikke sesongjustert), og ukrainsk landbakgrunn er den vanligste blant arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn (figur 2). Ved utgangen av oktober var 9 500 personer fra Ukraina registrert som arbeidssøkere hos Nav. Dermed er om lag 1 av 10 arbeidssøkere nå fra Ukraina. Til sammenligning utgjorde personer fra Polen nest største gruppe med 6 100 personer. Veksten i antallet ukrainere står for 66 prosent av økningen i antallet arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn siste tolv måneder, og 55 prosent av økningen i antallet arbeidssøkere totalt.

Tall fra UDI viser at om lag 87 000 personer fra Ukraina har søkt om kollektiv beskyttelse i Norge

Figur 1. Antall helt ledige, delvis ledige, sum helt ledige og arbeidssøkere på tiltak og sum arbeidssøkere totalt. Sesongjustert. Januar 2022 – oktober 2024

Kilde: Nav

siden februar 2022. von Simson m.fl. (2024) viser at andelen som er i jobb eller registrerer seg som arbeidssøkere hos Nav er lav de første månedene etter ankomst, men så tar seg opp. Etter to års botid var om lag én av fire i alderen 20-66 år registrert som helt ledig eller i et arbeidsmarkedstiltak.

Både i 2022 og 2023 kom det om lag 35 000 flyktninger fra Ukraina. I 2024 ligger det per midten av november an til at det vil komme om lag 19 000, om veksten fortsetter slik den har vært den siste tiden. Det tilsier at det fortsatt vil være et økende antall ukrainere som registrerer seg som arbeidssøkere, men trolig vil økningen være noe mindre framover enn den har vært det siste året.

Over halvparten av ukrainerne som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere i tiltak i oktober, har vært arbeidssøkere i under et halvt år. Om lag en fjerdedel har vært registrert i under to måneder. Selv om antallet ukrainske arbeidssøkere begynte å øke raskt utover 2023, har altså de fleste vært arbeidssøkere i

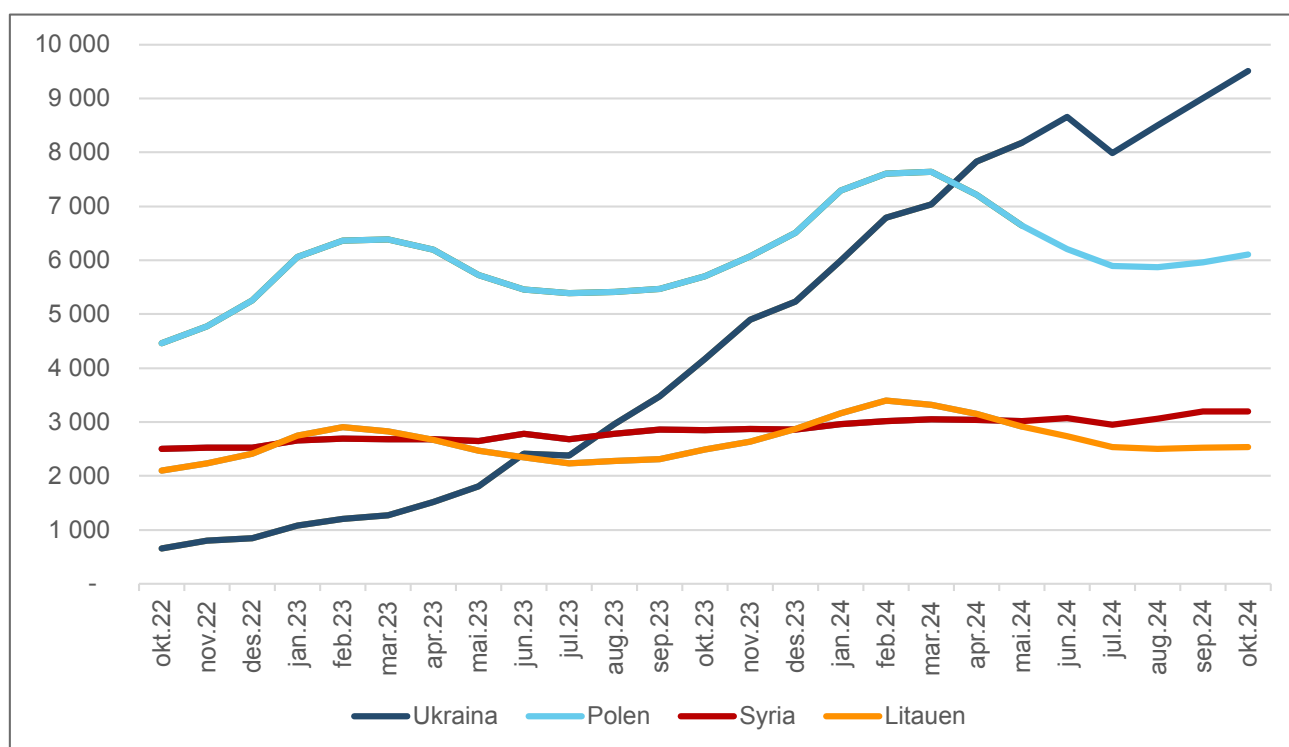
relativt kort tid. Andelen ukrainere som er i jobb øker også klart med botid. I oktober var 42 prosent av ukrainerne som innvandret i 2022 i jobb, mens det samme gjaldt 23 prosent av de som kom i 2023 og 6 prosent av de som kom i 2024 (ikke vist i figur).

Ukrainske arbeidsledige er i stor grad registrert uten yrkesbakgrunn. Det gjelder over halvparten av de som er registrert som helt ledige eller i et arbeidsmarkedstiltak. Økningen i antallet ukrainere drar imidlertid opp ledigheten i alle yrkesgrupper. Blant de som har en yrkesbakgrunn, er serviceyrker og annet arbeid mest vanlig, fulgt av industriarbeid, samt reiseliv og transport.

Flere ledige med bakgrunn fra bygg og anlegg

I tillegg til at flere arbeidssøkere fra Ukraina drar ledigheten opp, har ledigheten også økt i konjunktursensitive bransjer. Ser vi på den halvdelen av ledighetsveksten som ikke skyldes ukrainske arbeidssø-

Figur 2. Antall personer registrert som arbeidssøkere hos Nav, etter landbakgrunn. De fire vanligste fødelandene i oktober 2024. Ikke sesongjustert

Kilde: Nav

kere, er en viktig faktor til veksten svakere tider innen bygg og anlegg. Om lag en tredjedel av økningen i antallet helt ledige og arbeidssøkere i tiltak blant ikke-ukrainere, kommer innen bygge- og anleggsyrker eller innen ingeniør- og ikt-fag. Det må ses i sammenheng med et kraftig fall i boliginvesteringene de siste årene, og at boligbyggingen nå er på svært lave nivåer.

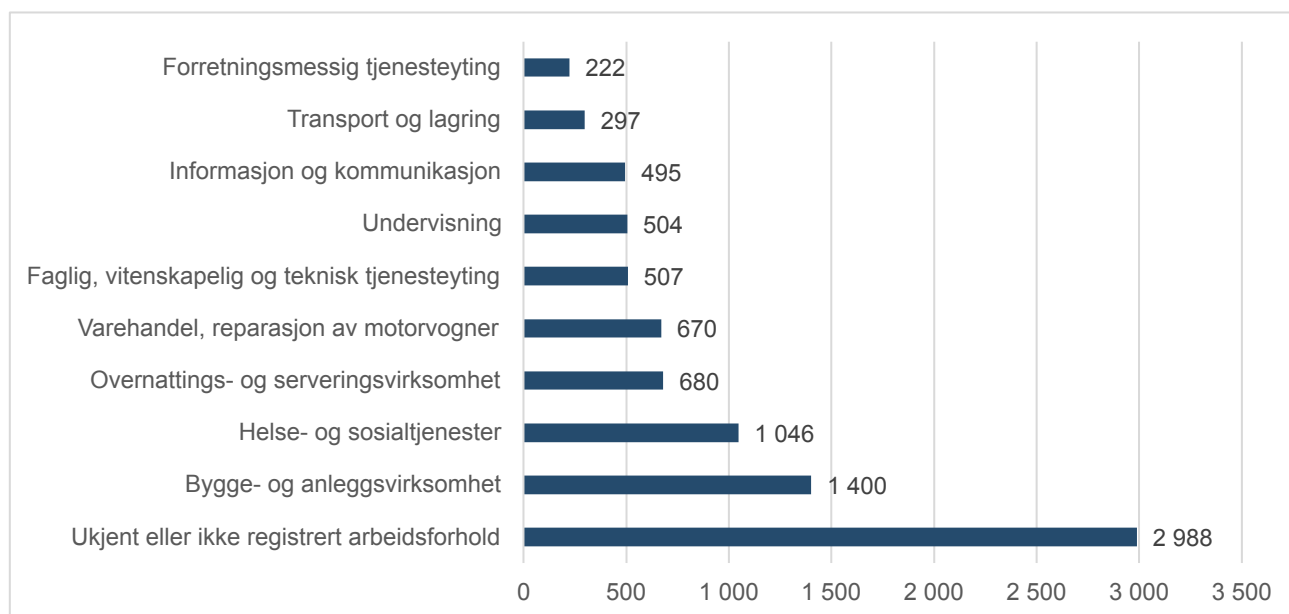
Dette bildet bekreftes også når vi ser på hvilken næring arbeidssøkernes siste arbeidsgiver tilhørte (figur 3). Her er det størst økning i gruppa uten registrert arbeidsforhold, hvor det er 3 000 flere arbeidssøkere enn for ett år siden. Dette er i stor grad ukrainske arbeidssøkere, som ikke har hatt en jobb i Norge ennå. I tillegg er det 1 400 flere som har jobbet innen bygge- og anleggsnæringen, og disse omfatter både fagarbeidere, ingeniører og andre grupper. Vi ser også en økning innen overnatting og servering og varehandel, som er næringer hvor vi vil forvente at økt rente og høy inflasjon påvirker aktiviteten.

Noe mer overraskende er det kanskje at helse- og sosialtjenester er blant næringene med størst økning, når

vi samtidig vet at dette er en bransje med stor mangel på arbeidskraft. Når vi sjekker hvilke yrker disse har jobbet i, ser vi at det i stor grad dreier seg om personer som har jobbet som assistenter i barnehage, skole eller helsevesen. Vi ser også at ukrainere står for om lag 40 prosent av økningen innen helse- og sosialtjenester. I tillegg er det flere som kommer fra andre typiske flyktningeland, som Syria. Det kan indikere at dette dreier seg om flyktninger som har hatt lønnskudd, for eksempel som en del av introduksjonsprogrammet eller som arbeidsmarkedstiltak.

Tall fra SSB viser også at antallet lønnstakere har falt i enkelte næringer. Ser vi på utviklingen gjennom 2023 og til august 2024, har det blitt 7 200 færre lønnstakere innen bygg og anlegg, ifølge sesongjusterte tall. I tillegg har det blitt 6 200 færre lønnstakere innen forretningsmessig tjenesteyting. Forretningsmessig tjenesteyting inneholder blant annet utleie av arbeidskraft, en næring som ofte har leid ut mange til nettopp bygg og anlegg. Det er derfor naturlig å se nedgangen i sammenheng med lavere aktivitet i bygg og anlegg. I tillegg strammet regjeringen inn regelverket for utleie av arbeidskraft fra 1. april 2023, noe som nok også har

Figur 3. Endring i antall arbeidssøkere etter hvilken næring deres siste arbeidsgiver tilhørte. De ti gruppene med størst økning, oktober 2023 – oktober 2024

Kilde: Nav

påvirket sysselsettingen innen forretningsmessig tjenesteyting. Til sammenligning økte antall lønnstakere totalt i alle næringer med 29 800 i samme periode (1 %). Nesten halvparten av veksten kom innen helse- og sosialtjenester, mens det er næringene bergverksdrift og utvinning, samt finansiering og forsikring som har hatt relativt sett sterkest vekst i perioden.

Litt færre permitterte

Ved utgangen av oktober var 4 600 personer registrert som helt eller delvis permitterte arbeidssøkere hos Nav. Det utgjør 0,2 prosent av arbeidsstyrken. Dette er 700 færre enn i oktober i fjor. Dermed har det altså vært en liten nedgang i antallet permitterte, til tross for et år med svak vekst i økonomien og svakt økende ledighet. Det kraftige fallet i boliginvesteringene det siste året har så langt ikke gitt mange nye permitterte innen bygg og anlegg. Ved utgangen av oktober var det om lag 1 100 permitterte med yrkesbakgrunn innen bygg og anlegg, 100 flere enn for ett år siden. Samtidig ser vi en nedgang i antallet permitterte innen blant annet industriarbeid og butikk- og salgsarbeid.

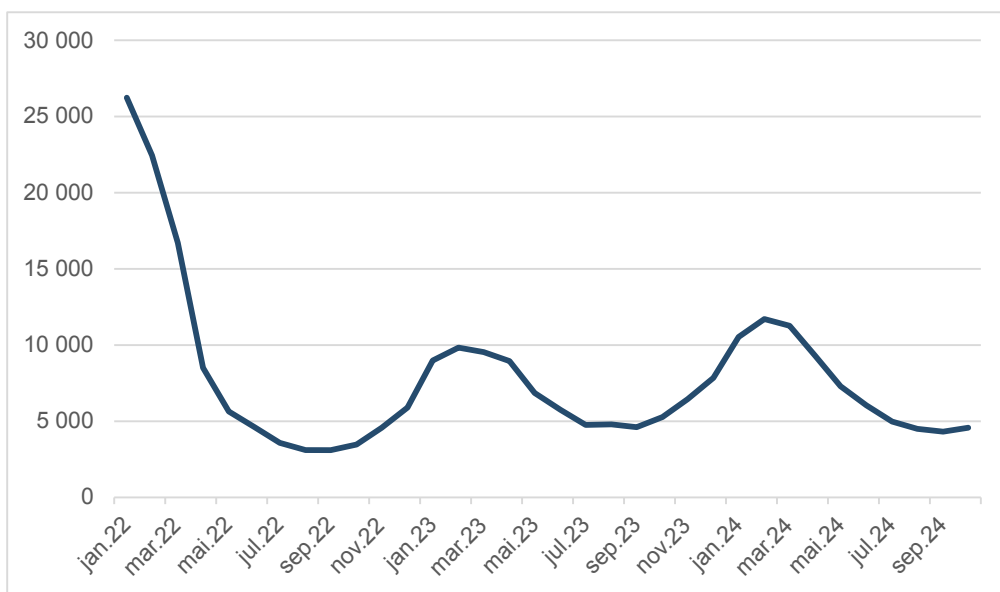
Selv om antallet permitterte har falt utover 2024, utgjør de permitterte fortsatt en større andel av

arbeidssøkerne enn før pandemien. I årene 2013-2019 utgjorde de permitterte mellom 2 og 6 prosent av det totale antallet arbeidssøkere. I 2023 og så langt i 2024, er denne andelen på 8 prosent.

Virksomheter som må si opp eller permittere 10 ansatte eller flere, skal melde fra om dette til Nav så tidlig som mulig. Basert på disse meldingene lager Nav statistikk over hvor mange varsler Nav har mottatt, og hvor mange personer som er berørt. I 2024 har Nav mottatt varsel om permittering av til sammen 23 200 personer, når vi ser bort fra varsler som skyldes mulig streik. I tilsvarende periode i fjor var tallet på 22 700 personer. Selv om en virksomhet melder at de må permittere kan situasjonen endre seg, og behovet for permittering kan falle bort. Samtidig kan disse varslene undervurdere permitteringen som kommer, dersom for eksempel mange bedrifter permitterer mindre enn 10 ansatte og dermed ikke trenger å varsle Nav.

Antallet som er berørt av et varsel om masseoppsigelse er også på samme nivå som i fjor. I løpet av årets ti første måneder mottok Nav varsler om oppsigelse av til sammen 15 600 personer. Det er helt på linje med de første ti månedene i 2023.

Figur 4. Antall permitterte arbeidssøkere registrert hos NAV. Januar 2022 – oktober 2024

Kilde: Nav

Høy etterspørsel etter arbeidskraft

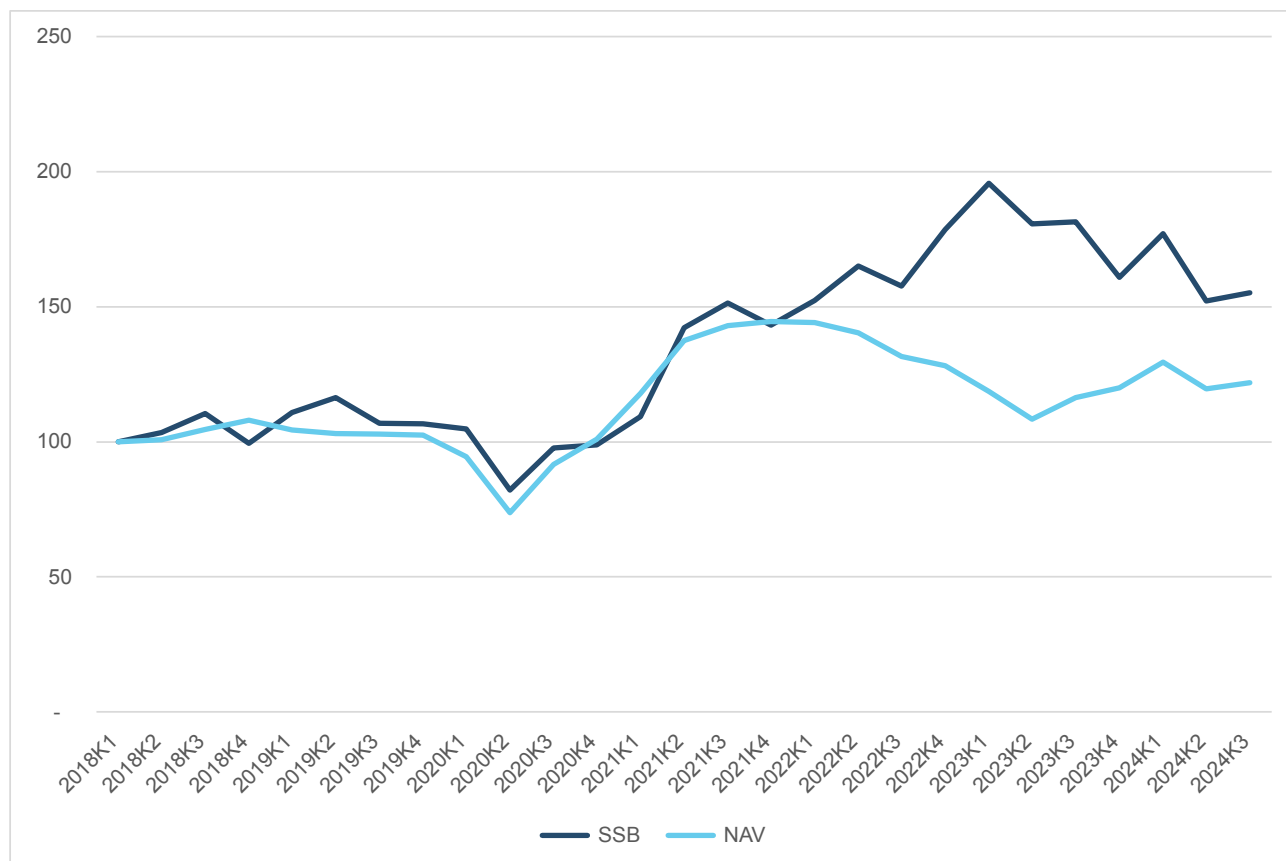
Selv om de siste årene har vært preget av høy inflasjon, økt rente, fallende boliginvesteringer og en svakt økende arbeidsledighet, har etterspørselen etter arbeidskraft holdt seg høy. Antallet nye stillinger som registreres på arbeidsplassen.no falt gjennom 2022 og første halvår 2023, men har siden vist en svakt økende tendens (figur 5). SSB sin statistikk over beholdningen av ledige stillinger per kvartal, økte til et rekordhøyt nivå i 1. kvartal 2023, men har siden gått noe ned. Begge disse statistikkene viser likevel at etterspørselen etter arbeidskraft har holdt seg på et svært høyt nivå, og klart høyere enn før pandemien.

Ifølge Navs statistikk ble det i løpet av oktober registrert 6 prosent flere nye ledige stillinger per virkedag

enn i samme periode i fjor. Antallet nye ledige stillinger har økt innen de fleste yrkesgrupper. Den største økningen er innen barne- og ungdomsarbeid (21 %), ingeniør- og ikt-fag (20 %), samt for meglere og konsulenter (16 %). SSB sin statistikk viser en lavere beholdning av ledige stillinger enn i fjor, men fortsatt over 100 000 ledige stillinger per kvartal.

Vakanseraten beregnet av SSB viser antallet ledige stillinger som andel av alle jobber (sysselsatte + ledige stillinger). Denne andelen har vært på et uvanlig høyt nivå siden 2021, noe som kan indikere et stramt arbeidsmarked.² Det at antallet ledige stillinger holder seg så høyt gjennom en lavkonjunktur er uvanlig, og kan tyde på en strukturell endring. Mangel på arbeidskraft ventes å bli en økende utfordring fremover

Figur 5. Utvikling i antallet ledige stillinger. Antall nye ledige stillinger per virkedag (Nav), og beholdningen av ledige stillinger per kvartal (SSB). Sesongjustert og indeksert. 1. kvartal 2018=100

Kilde: Nav og SSB

² Se <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/ledige-stillinger/artikler/stabilt-tal-pa-ledige-stillinger-20241108>

(Meld. St. 31 (2023–2024). En hypotese kan være at dette allerede er i ferd med å påvirke arbeidsmarkedet. Hvis bedrifter allerede er mer bevisst på økt konkurranse om arbeidskraften, kan det være at de i større grad velger å holde på ansatte i dårlige tider. Det vil i så tilfelle gi noe mindre mobilitet i arbeidsmarkedet og føre til at det blir vanskeligere for andre bedrifter å få tak i arbeidskraft. Det gjenstår likevel å se om den høye vakanseraten er en varig endring, eller om vi igjen vil gå ned mot det som tidligere har vært mer normale nivåer.

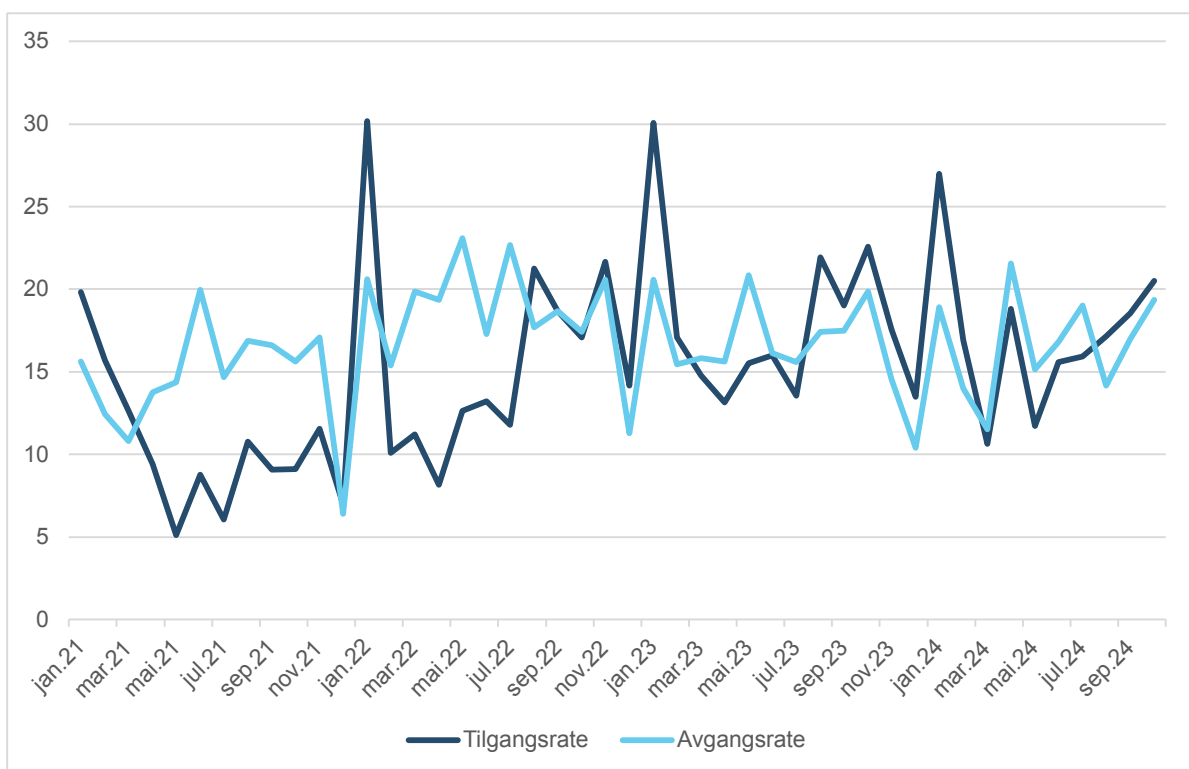
Det er samtidig tydelig at arbeidsmarkedet har kjølt seg ned de siste årene når vi ser på mangelen på arbeidskraft. Norges Banks regionale nettverk undersøker hvor stor andel av virksomhetene som oppgir at knapphet på arbeidskraft begrenser produksjonen. Nesten halvparten av virksomhetene svarte at dette var tilfellet i starten av 2022, men siden har andelen falt til om lag 23 prosent i september i år. Dermed er

andelen om lag tilbake på sitt historiske gjennomsnitt. Det er imidlertid store forskjeller mellom ulike næringer. Hele 71 prosent av oljeleverandørene svarer at knapphet på arbeidskraft begrenser produksjonen, mens det samme gjelder 6 prosent innen varehandel og 18 prosent innen bygg og anlegg. Særlig innen bygg og anlegg har andelen falt mye siden starten av 2022, da 61 prosent meldte det samme.

Antallet nye arbeidssøkere holder seg stabilt

Antallet personer som registrerer seg som nye arbeidssøkere hos Nav har holdt seg stabilt gjennom 2024. I gjennomsnitt har om lag 790 personer registrert seg per virkedag, justert for normale sesongvariasjoner. Det er litt høyere enn i fjor, da 730 personer registrerte seg i gjennomsnitt hver virkedag. Sammenlignet med våren 2022, da antallet nye arbeidssøkere var på sitt laveste, har rundt 200 flere

Figur 6. Antallet nye arbeidssøkere (tilgang) og antallet som slutter å være arbeidssøkere (avgang) per måned. Prosent av beholdningen av arbeidssøkere hver måned. Januar 2021 – oktober 2024

Kilde: Nav og SSB

personer registrert seg som arbeidssøkere hver virkedag i år. Det betyr mellom 4 000 og 5 000 flere nye arbeidssøkere per måned.

Blant de nye arbeidssøkerne i oktober hadde 30 prosent mistet jobben sin, 12 prosent var usikre på sin jobbsituasjon og like mange hadde sagt opp. Nesten 80 prosent av de nye arbeidssøkerne kommer fra et arbeidsforhold. Varehandel, forretningsmessig tjenesteyting, bygg og anlegg, samt overnattings- og serveringsvirksomhet var de vanligste næringene å ha jobbet i. Resterende 20 prosent av de nye arbeidssøkerne kom fra utenfor arbeidsstyrken.

Samtidig som antallet nye arbeidssøkere har holdt seg stabilt på et noe høyere nivå i år enn i fjor, har også antallet som slutter å være registrert som arbeidssøkere vært litt høyere enn i fjor. Det henger nok sammen med at etterspørselen etter arbeidskraft holder seg høy, slik at det fortsatt er gode muligheter for å komme i jobb. Samtidig er det også flere arbeidssøkere i år enn i fjor, og dermed også flere som har mulighet til å slutte å være arbeidssøker.

I figur 6 ser vi på antallet nye arbeidssøkere (tilgang) per måned og antallet som slutter å være registrert

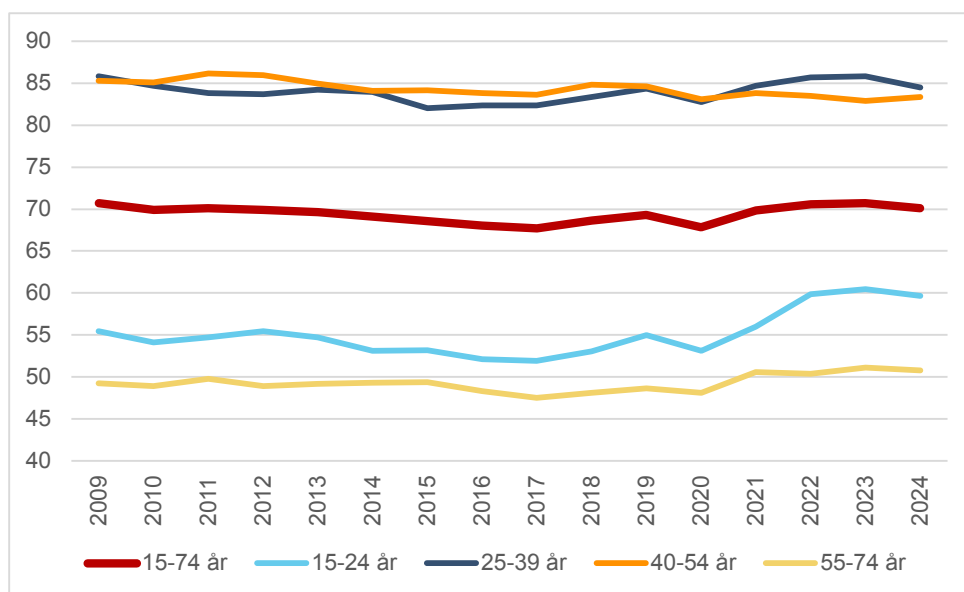
(avgang), som andel av antallet arbeidssøkere. Altså tilgangsraten og avgangsraten. Vi ser at det er en del sesongvariasjoner i disse størrelsene, og særlig skiller januar seg ut ved at det da melder seg mange nye arbeidssøkere. Det henger sammen med at mange kontrakter går ut ved nyttår. Tilgangsraten ser ut til å flate ut i år, etter å vist en økende trend siden 2021. Det er mindre variasjon i avgangsraten gjennom denne perioden.

Fortsatt høy sysselsetting

Sysselsettingen holder seg på et høyt nivå. I tredje kvartal i år var 70,1 prosent av befolkningen mellom 15 og 74 år sysselsatte ifølge AKU (figur 7). Det er litt lavere enn de to foregående årene, men utenom dette må vil tilbake til 2009 for å finne sist den var høyere.

Samtidig har befolkningen blitt eldre i denne perioden. Mens aldersgruppen 55-74 år utgjorde 27 prosent av de mellom 15 og 74 år i 2009, utgjør de nå 30 prosent. Mye av denne økningen kommer i aldersgruppa 67-74 år, hvor mange har gått av med pensjon og sysselsettingen er lav. Tar vi hensyn til dette er altså sysselsettingen sterkere i dag, målt mot starten av perioden.

Figur 7. Utvikling i andel sysselsatte i ulike aldersgrupper. Tredje kvartal hvert år

Kilde: SSB

Sysselsettingen er særlig høyere for unge, mellom 15 og 24 år (figur 7). Her lå sysselsettingen mellom 52-55 prosent i årene før pandemien, mens den etter pandemien har økt til om lag 60 prosent. Også i den eldste aldersgruppen har sysselsettingen økt og er fortsatt høyere enn den var i årene før pandemien.

For de som er mellom 25 og 54 år ser vi at sysselsettingen har holdt seg i underkant av 85 prosent i det meste av perioden siden 2009. Det kan kanskje se ut til å være en svakt nedadgående trend i gruppa 40-54 år, selv om sysselsettingen har gått noe opp igjen det siste året. For de mellom 25 og 39 år var sysselsettingen tilbake på rekordhøye nivåer i fjor, men har gått noe ned i år. Det henger trolig sammen med befolkningsvekst på grunn av flyktninger fra Ukraina, men samtidig viser tallene fra AKU også en liten nedgang i antallet sysselsatte i denne aldersgruppen det siste året.

Navs arbeidsmarkedsprognose

Situasjonen på arbeidsmarkedet er fortsatt god, selv om ledigheten har økt gradvis de siste to årene. Vi anslår at ledigheten vil fortsette å øke litt neste år, men at den vil falle i 2026.

I gjennomsnitt anslår vi 60 000 registrerte helt ledige i år, 64 000 i 2025 og 65 000 i 2026. Det tilsvarer 2,0 prosent av arbeidsstyrken i 2024, 2,1 prosent i 2025 og 2,2 prosent i 2026. I praksis innebærer disse gjennomsnittstallene altså en liten økning i ledigheten neste år og en liten nedgang i 2026.

Den viktigste grunnen til at vi forventer at ledigheten vil fortsette å øke i 2025 er fortsatt høy ankomst av flyktninger fra Ukraina. Etter hvert som flere av flyktningene begynner å bli etablert i Norge, fullfører introduksjonsprogrammet og får grep om språket, forventer vi at en stadig større andel vil søke mot arbeidsmarkedet, og slik dra opp både arbeidsstyrken, sysselsettingen og ledigheten. von Simson m.fl. (2024) viser at sysselsetting øker med botid, men vi venter også at flere registrerer seg hos Nav for å få hjelp til å skaffe jobb. Gjennom 2023 og 2024 har andelen arbeidssøkere med bakgrunn fra Ukraina økt, og vi tror at denne utviklingen vil fortsette. Antallet flyktninger som har kommet i 2024 er riktignok betydelig lavere enn i de

to foregående årene, og vi antar derfor at veksten i antallet ukrainske arbeidssøkere framover vil bli noe lavere enn den har vært det siste året.

Samtidig er det flere faktorer som bidrar til at vi tror veksten i ledigheten vil avta, og at ledigheten etter hvert vil falle. Vi venter at norsk økonomi vil gå inn i en konjunkturoppgang de neste årene, med vekst i reallønninger, konsum og boliginvesteringer.

Prisveksten er fallende. Årsveksten i konsumprisindeksen (KPI) var på 2,6 prosent i oktober 2024, og årsveksten i KPI-JAE, som ikke inkluderer energivarer, var 2,7 prosent. Strøm, mat og husleie bidrar til å holde prisveksten oppe.

Som følge av fallende prisvekst venter vi at rentene snart vil bli satt ned. Vi legger til grunn at den første rentenedgangen kommer i mars 2025, og at styringsrenten deretter gradvis vil bli satt ned, og nå 3 prosent ved utgangen av 2026. Dette er i tråd med Norges banks anslag fra september.

Vi legger til grunn reallønnsvekst fremover, etter flere år med svak eller ingen vekst. Samlet sett vil dermed husholdningenes disponible realinntekt øke. Høyere reallønn og lavere renter bidrar til å stimulere privat konsum. Vi venter tiltagende konsumvekst de kommende årene, og at dette vil være en viktig bidragsyter til økt vekst i økonomien.

Boliginvesteringene falt med 18 prosent fra 3. kvartal 2023 til 3. kvartal i år. Dette må sees i sammenheng med økte byggekostnader og nedgang i realboligprisene i perioden. I tillegg påvirker høy rente boligbyggingen både direkte ved å øke finansieringskostnadene, og indirekte gjennom negativt press på boligprisene. Det er forventet stort behov for boliger de neste årene som følge av etterslep i bygging og befolkningsvekst. Samtidig var mengden igangsatt bruksareal til bolig lavt i hele fjor, og har heller ikke tatt seg opp i år.

Vår prognose tilsier at fallet i boliginvesteringene i 2024 snur til vekst i 2025 og 2026. Vi legger til grunn at situasjonen vil snu gradvis, i takt med at renten settes ned. Samtidig vil det ta en stund før aktiviteten

i næringen kommer tilbake til gammelt nivå. Ifølge Prognosesenteret kan det oppstå kapasitetsmangel i entreprenørleddet når byggeaktiviteten øker igjen. Svak kronekurs og sterk lønnsvekst i enkelte av landene byggebransjen tradisjonelt har rekruttert fra, har gjort det vanskeligere å rekruttere arbeidskraft fra utlandet. Vi anslår at ledigheten fortsatt vil øke noe innen bygg og anlegg, men at dette snur til nedgang etter hvert som aktiviteten i bransjen igjen tar seg opp.

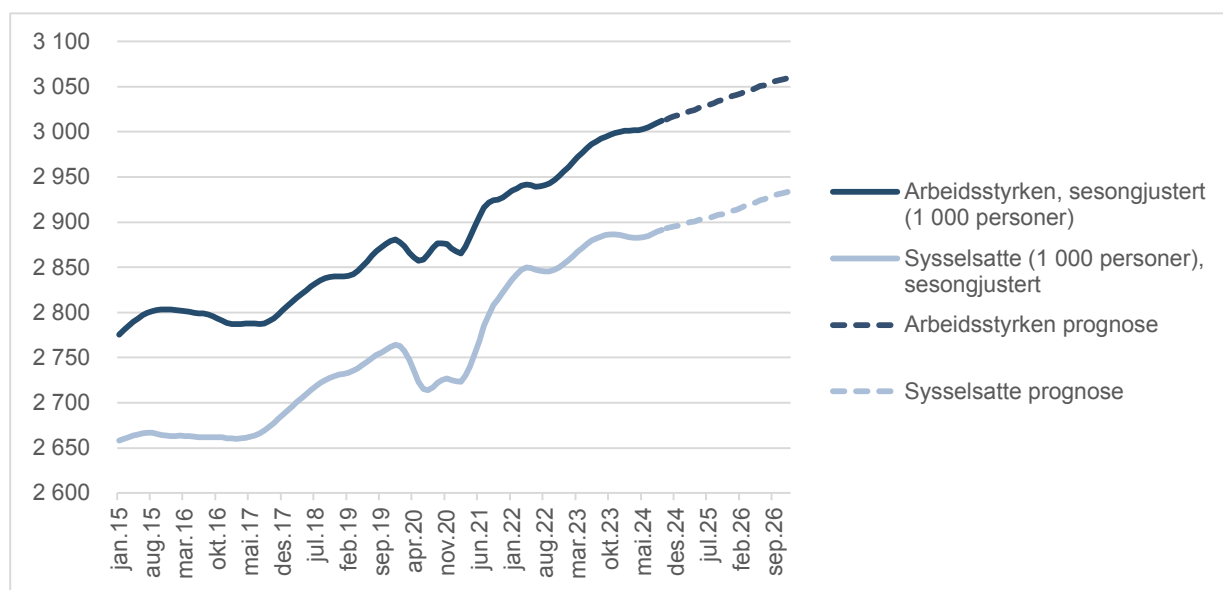
I Norges Banks forventningsundersøkelse fra november var nettoandelen virksomheter som venter økt lønnsomhet det kommende året på -3,2 prosent, opp fra -4,3 prosent forrige kvartal. Denne andelen har økt gradvis de siste to årene, og er nå på sitt høyeste nivå siden 1. kvartal 2022. Samtidig faller sysselsettingsforventningene klart fra forrige kvartal.

Forventningsbarometeret til Finans Norge viser at husholdningene ser noe lysere på fremtiden. Forventningene falt til rekordlave nivåer i andre halvdel av 2022, og holdt seg lav gjennom hele 2023. Den siste målingen indikerer at troen på både landets og egen økonomi det kommende året er tilbake på et mer normalt nivå, samtidig som mange husholdninger fremdeles er tilbakeholdne med større anskaffelser.

Det er flere store usikkerhetsmoment som kan få betydning for utviklingen framover. Kronens verdi mot euro svekket seg tydelig fra starten av året fram til begynnelsen av mai, før det meste av svekkelsen ble reversert frem mot sommeren. Gjennom sommeren og høsten har kronekursen svekket seg en del igjen, og svingt litt opp og ned rundt 11,8. Vi har lagt til grunn at kronen vil holde seg på dette nivået fremover, men dette er et usikkerhetsmoment som kan påvirke både eksport, inflasjon og rentesetting.

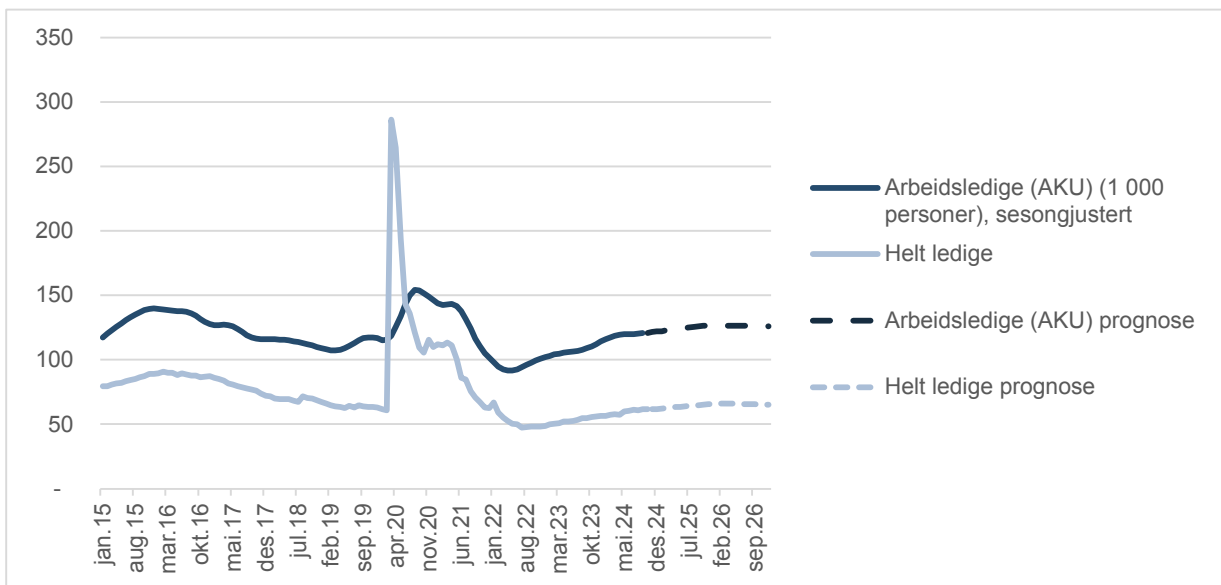
Det er også økt geopolitisk usikkerhet. Etter valget i USA er det usikkerhet både rundt den framtidige økonomiske politikken og sikkerhetspolitikken. Det kan gå mot nye handelskriger, med nye tollbarrierer, som også kan involvere Europa. Det kan også påvirke norsk økonomi, men det er vanskelig å si hvordan per nå. I tillegg er det fare for at USA vil kutte sin støtte til Ukraina. Det kan i så fall føre til at langt flere vil flykte fra Ukraina. Den videre ankomsten av flyktninger fra Ukraina er et betydelig usikkerhetsmoment for arbeidsmarkedet framover, og kan ha stor betydning for utviklingen i ledigheten. Det går også mot nyvalg i Tyskland, og den politiske situasjonen der er også mer usikker enn tidligere.

Figur 8. Antall personer i arbeidsstyrken og antall sysselsatte ifølge AKU. 1 000 personer. Sesongjusterte tall

Kilde: SSB og Nav

Figur 9. Antall registrerte helt ledige og ledige ifølge AKU. 1000 personer. Sesongjusterte tall

Kilde: SSB og Nav

Tabell 1. Navs prognose for utviklingen i norsk økonomi i 2024 – 2026. Prosentvis vekst om ikke annet er angitt

	2024	2025	2026
Arbeidsmarked			
Registrerte helt ledige, antall	60 000	64 000	65 000
Registrerte helt ledige i prosent av arbeidsstyrken	2,0	2,1	2,2
AKU-arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken	4,0	4,1	4,1
Sysselsettingsvekst (AKU)	0,3	0,6	0,7
Arbeidsstyrkevekst (AKU)	0,7	0,7	0,7
Sysselsettingsandel (AKU), nivå	69,6	69,4	69,6
Yrkesdeltakelse, nivå	72,5	72,4	72,6
Realøkonomi			
Konsum i husholdninger mm	1,1	2,0	3,3
Bruttoinvesteringer Fastlands-Norge	-2,4	-0,2	2,5
Eksport	1,9	1,9	1,3
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	0,7	2,1	2,8
BNP-vekst handelspartnere (veid gjennomsnitt)	1,3	1,3	1,9
Valutakurs og oljepris (nivå)			
NOK per euro	11,6	11,8	11,8
Råoljepris i dollar	79	72	69

Kilde: Nav

Tabell 2. Befolkning i yrkesaktiv alder, arbeidsstyrken, sysselsatte og arbeidsledige ifølge AKU og Nav. Årsgjennomsnitt.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Befolkning 15-74 år	3 981 000	4 003 000	4 019 000	4 024 000	4 054 000	4 101 000
Arbeidsstyrken	2 830 000	2 857 000	2 868 000	2 902 000	2 944 000	2 983 000
Sysselsatte	2 716 000	2 746 000	2 732 000	2 774 000	2 849 000	2 876 000
Yrkesdeltakelsen	71,1 %	71,4 %	71,3 %	72,1 %	72,6 %	72,8 %
Sysselsettingsandel	68,2 %	68,6 %	68,0 %	68,9 %	70,3 %	70,1 %
AKU-arbeidsledige	113 000	111 000	136 000	128 000	96 000	107 000
AKU-arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken	4,0 %	3,9 %	4,7 %	4,4 %	3,2 %	3,6 %
Registrerte helt ledige (Nav)	65 547	63 451	141 939	88 862	52 148	53 110
Registrerte helt ledige i prosent av arbeidsstyrken	2,4 %	2,3 %	5,0 %	3,2 %	1,8 %	1,8 %

Kilde: SSB og Nav

Makromodellen KVARTS

Navs prognose om utviklingen i norsk økonomi og arbeidsmarked er basert på modellsimuleringer med den makroøkonometriske modellen KVARTS. KVARTS er en modell for norsk økonomi utviklet av SSB. Modellen er estimert på data fra nasjonalregnskapet og basert på økonomisk teori. For mer informasjon om modellen, se MODAG og KVARTS - SSB.

Referanser

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (2023) «Hurtigarbeidende gruppe om tiltak for økt arbeidsmarked-sinkludering blant fordrevne fra Ukraina»

Bratsberg, Bernt, Oddbjørn Raaum og Knut Røed (2018) «Job loss and immigrant labor market performance» *Economica*, 85 (337).

Hernes, Vilde, Aadne Aasland, Oleksandra Deinenko, Marthe Handå Myhre, Tone Liodden, Trine Myrvold, Marianne Stærkebye Leirvik og Åsne Øygard Danielson (2023) «Reception, settlement and integration of Ukrainian refugees in Norway: Experiences and perceptions of Ukrainian refugees and municipal stakeholders (2022-2023)» NIBR-report 2023: 11.

Nilsen, Øyvind Anti og Katrine Holm Reiso (2014) «Scarring Effects of Early-Career Unemployment» *Nordic Economic Policy Review*, 2014, 1, 13–45.

Skans, Oskar Nordstrøm (2011) «Scarring effects of the first labour market experience» IZA Discussion Paper No. 5565.

Meld. St. 31 (2023-2024) «Perspektivmeldingen 2024».

von Simson, Kristine, Johannes Sørbø og Kristian Myklathun (2024) «Ukrainske flyktningers vei inn på arbeidsmarkedet» *Arbeid og velferd*, 2/2024.